CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prezentate la 25 iunie 2015 [1]

Cauza C-32/14

ERSTE Bank Hungary Zrt.
împotriva
Attila Sugár

[cerere de decizie preliminară formulată de Fővárosi Törvényszék (Ungaria)]

„Protecția consumatorilor — Clauze abuzive în contractele încheiate între profesioniști și consumatori — Directiva 93/13/CEE — Articolele 6 și 7 — Aprecierea clauzelor abuzive ale contractelor — Mijloace adecvate și eficace pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive — Executarea silită a actelor autentice care încorporează un contract — Aplicarea formulei executorii de către un notar — Obligațiile notarului — Examinare din oficiu a clauzelor abuzive — Control jurisdicțional — Principiile echivalenței și efectivității”

1. Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii [2] impune notarilor, atunci când aceștia din urmă au un rol central în executarea silită a unor contracte încheiate între profesioniști și consumatori, obligații speciale în ceea ce privește controlul clauzelor contractuale abuzive, analoage cu cele care, potrivit unei jurisprudențe în prezent bogate a Curții, revin instanțelor naționale?

2. Aceasta este în esență problema principală și inedită ridicată de cele două întrebări preliminare adresate Curții în prezenta cauză. Aceasta din urmă se distinge astfel de numeroasele cauze care i-au fost deduse judecății în ultimii ani, în special de instanțele maghiare [3] sau spaniole [4] chemate să aprecieze compatibilitatea legislației naționale cu cerințele care decurg în special din articolele 6 și 7 din Directiva 93/13.

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO L 95, p. 2, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273.

3 — A se vedea în special Hotărârile Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350), VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659), Invitel (C-472/10, EU:C:2012:242), Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88), Jőrös (C-397/11, EU:C:2013:340), Kásler și Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282), precum și Baczó și Vizsnyiczai (C-567/13, EU:C:2015:88) și Ordonanța Sebestyén (C-342/13, EU:C:2014:1857).

4 — A se vedea în special Hotărârile Océano Grupo Editorial și Salvat Editores (C-240/98-C-244/98, EU:C:2000:346), Mostaza Claro (C-168/05, EU:C:2006:675), Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615), Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164), Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279), Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099), Unicaja Banco și Caixabank (C-482/13, C-484/13, C-485/13 și C-487/13, EU:C:2015:21), precum și Ordonanța Banco Popular Español și Banco de Valencia (C-537/12 și C-116/13, EU:C:2013:759).

I – **Cadrul juridic**

A – *Dreptul Uniunii*

3. Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede:

„Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un vânzător sau un furnizor [a se citi «profesionist»], în conformitate cu legislația internă, nu creează obligații pentru consumator, iar contractul continuă să angajeze părțile prin aceste clauze [a se citi «potrivit dispozițiilor sale»], în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive."

4. Articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede:

„Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților, există mijloace adecvate și eficace pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către vânzători sau furnizori [a se citi «profesioniști»]."

B – *Dreptul național*

5. Diferitele dispoziții ale dreptului național pertinente în cadrul litigiului principal figurează în Legea nr. IV din 1959 privind Codul civil[5], în Legea nr. LIII din 1952 de instituire a Codului maghiar de procedură civilă[6], în Legea nr. III din 1994 privind executarea silită judiciară[7] și, în sfârșit, în Legea nr. XLI din 1991 privind notarii[8].

1. Codul civil

6. Articolul 209 din Codul civil prevede:

„(1) O clauză care cuprinde o condiție contractuală generală sau o clauză a unui contract încheiat cu consumatorii care nu a fost negociată în mod individual este abuzivă atunci când, în mod unilateral și nejustificat, cu încălcarea cerințelor de bună-credință și de echitate, instituie drepturile și obligațiile părților izvorâte din contract într-un mod care să îl dezavantajeze pe cocontractantul părții care a impus clauza respectivă.

(2) Pentru aprecierea caracterului abuziv al unei clauze, trebuie să se examineze toate circumstanțele existente la data încheierii contractului care au determinat încheierea acestuia, precum și natura prestației convenite și raporturile dintre clauza respectivă și alte dispoziții ale contractului sau cu alte contracte.

(3) Printr-o legislație specială pot fi stabilite clauzele contractelor încheiate cu consumatorii care trebuie calificate drept abuzive sau cele care trebuie considerate abuzive până la proba contrară."

7. Articolul 209/A din Codul civil prevede:

„(1) Partea prejudiciată poate contesta o clauză abuzivă care face parte din contract sub forma unei condiții generale.

5 — Denumită în continuare „Codul civil".

6 — Denumită în continuare „Codul de procedură civilă".

7 — Denumită în continuarea „Legea privind executarea silită judiciară".

8 — Denumită în continuare „Legea privind notarii".

(2) Sunt nule clauzele abuzive care figurează în contractele încheiate cu consumatorii sub forma unor condiții generale sau cele care au fost stabilite de profesionist în mod unilateral, în prealabil și în lipsa unei negocieri individuale. Nulitatea nu poate fi invocată decât în interesul consumatorului.”

2. Codul de procedură civilă

8. Articolul 366 din Codul de procedură civilă prevede:

„Dacă în cadrul procedurii de executare silită judiciară nu este posibilă încetarea sau limitarea executării în temeiul articolelor 41 sau 56 din Legea […] [privind] executarea silită judiciară […], debitorul care contestă executarea silită poate iniția împotriva părții care solicită executarea silită o procedură de încetare sau de limitare a executării.”

9. Articolul 369 din Codul de procedură civilă prevede:

„O procedură de încetare sau de limitare a executării dispuse printr-un act autentic învestit cu formulă executorie sau printr-un act asimilat susceptibil de executare silită poate fi inițiată dacă:

a) creanța care trebuie executată nu a luat naștere în mod valabil;

b) creanța a fost stinsă în tot sau în parte;

c) partea care solicită executarea silită a acordat o amânare la plată, iar termenul nu a expirat;

d) debitorul dorește imputarea unei creanțe asupra datoriei sale.”

10. Articolul 370 din Codul de procedură civilă prevede:

„Instanța sesizată cu procedura de încetare sau de limitare a executării silite poate suspenda executarea în cauză.”

3. Legea privind executarea silită judiciară

11. Legea privind executarea silită judiciară prevede că executarea silită a unei creanțe poate fi dispusă de o instanță sau de un notar. Articolul 224/A din aceasta prevede:

„Atunci când revine notarului sarcina de a dispune executarea silită, sunt aplicabile prezentele dispoziții, cu următoarele adaptări:

a) «instanță care dispune executarea silită» înseamnă notarul; «decizie dată de instanța care dispune executarea silită» înseamnă decizia adoptată de notar; […]”

12. Conform articolului 13 din Legea privind executarea silită judiciară:

„(1) Un titlu executoriu se emite dacă decizia care trebuie executată:

a) cuprinde o creanță (sumă de bani),

b) este definitivă sau executorie provizoriu, iar

c) termenul de executare a expirat. […]”

13. Articolul 23/C din Legea privind executarea silită judiciară prevede:

„(1) Notarul care a întocmit actul aplică formula executorie pe actul notarial dacă acesta conține:

a) angajamentul privind prestația și contraprestația sau angajamentul unilateral;

b) numele creditorului și numele debitorului;

c) obiectul obligației, cantitatea (cuantumul) și cauza obligației;

d) modul și termenul de îndeplinire a obligației.

(2) În cazul în care obligația depinde de îndeplinirea unei condiții sau de împlinirea unui termen, caracterul executoriu al acesteia impune de asemenea ca actul să precizeze îndeplinirea condiției sau împlinirea termenului. […]

(5) Executarea silită se efectuează în cazul în care creanța prevăzută în actul notarial poate fi supusă unei căi de executare jurisdicțională, iar termenul de executare a expirat. […]”

14. Potrivit articolului 31/E alineatul (2) din Legea privind executarea silită judiciară:

„(2) Procedura notarială produce, în calitate de procedură civilă necontencioasă, efecte analoage cu cele din procedura jurisdicțională. Deciziile adoptate de notar produc efecte analoage cu cele ale deciziilor unei instanțe locale.”

15. Articolul 211 alineatul (2) și articolul 212 alineatul (1) din Legea privind executarea silită judiciară prevăd:

„Articolul 211

[…]

(2) În cazul în care instanța a aplicat formula executorie pe un act cu încălcarea legii, formula executorie trebuie anulată. […]”

Articolul 212

„(1) Instanța care dispune executarea poate decide oricând revocarea copiei executorii sau anularea formulei executorii, fie la cererea oricărei părți, fie pe baza unui act al executorului judecătoresc, fie din oficiu. […]”

II – **Situația de fapt din litigiul principal**

16. La 18 decembrie 2007, reclamanta din litigiul principal, Erste Bank Hungary Zrt.[9], și pârâtul din litigiul principal, domnul Attila Sugár[10], au încheiat, prin act autentic, un contract de împrumut și un contract de ipotecă, în temeiul cărora reclamanta a acordat pârâtului un împrumut în cuantum de 30 687 CHF pentru cumpărarea unui apartament.

9 — Denumită în continuare „Erste Bank”.

10 — Denumit în continuare „debitorul”.

17. În temeiul acestui contract, debitorul a subscris, la 19 decembrie 2007, o recunoaștere de datorie prin act notarial, care conferea Erste Bank dreptul, pe de o parte, de a rezilia contractul de împrumut în cazul neîndeplinirii de către debitor a obligațiilor sale contractuale și, pe de altă parte, de a proceda la recuperarea datoriei rezultate din contract, pe baza unui certificat de lichidare întocmit la inițiativa sa, obținând aplicarea de către notar a formulei executorii pe diferitele acte.

18. Debitorul nu și-a îndeplinit obligația de plată, motiv pentru care Erste Bank, pe de o parte, a reziliat contractul, iar, pe de altă parte, a solicitat aplicarea formulei executorii împotriva debitorului. La 13 decembrie 2011, notarul a admis această cerere, având în vedere că cerințele legale impuse în acest sens erau reunite.

19. La 5 iunie 2013, debitorul a sesizat notarul cu o cerere de anulare a formulei executorii aplicate pe actul autentic care încorporează contractul de împrumut, invocând faptul că acesta conținea clauze abuzive și nu ținea seama de dispozițiile legale care reglementează contractele de împrumut încheiate cu consumatorii.

20. La 13 iunie 2013, notarul a respins această cerere. El a constatat că actul conținea un angajament unilateral, numele creditorului și numele debitorului, cuantumul datoriei și cauza sa, modalitatea de executare, precum și termenul acordat în acest sens, că respectivul act preciza condiția a cărei îndeplinire era atestată prin acesta și data acesteia din urmă și indica faptul că fusese învestit cu formulă executorie la 13 decembrie 2011. Notarul a precizat de asemenea că procedura notarială avea un caracter necontencios și că nu era autorizat să se pronunțe cu privire la un diferend între părți referitor la clauzele contractului sau la legalitatea rezilierii acestuia din urmă, chestiuni care țin de competența exclusivă a instanțelor. Acesta arăta în plus că îi revenea numai obligația de a atesta că împrumutătorul efectuase rezilierea, părțile putând, pe de altă parte, să conteste dispozițiile contractului în fața instanței și dispunând cu titlu suplimentar de posibilitatea de a iniția o procedură de limitare sau de încetare a executării.

21. Debitorul a introdus astfel la instanța de trimitere o acțiune prin care solicita anularea deciziei notarului și anularea formulei executorii. Acesta contestă calificarea sa drept debitor și invocă faptul că notarul a consemnat, în recunoașterea de datorie notarială, clauze abuzive și date eronate. Debitorul consideră că ar fi trebuit să se constate existența unor clauze nule în contract în momentul întocmirii actului autentic de recunoaștere a datoriei. El contestă de asemenea că autentificarea poate permite aplicarea formulei executorii, în măsura în care aceasta a intervenit la cererea creditorului și doar pe baza datelor contabile pe care le comunică acesta din urmă. Procedura de aplicare a formulei executorii ar reprezenta astfel un abuz de drept, din moment ce partea care solicită executarea silită supune un act unilateral unei circumstanțe a cărei examinare ar fi posibilă doar în cadrul unei proceduri contradictorii.

III – **Întrebările preliminare și procedura în fața Curții**

22. În aceste împrejurări, Fővárosi Törvényszék (Curtea de Apel din Budapesta) a hotărât să adreseze Curții următoarele două întrebări preliminare:

„1) Este în conformitate cu dispozițiile articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE o procedură dintr-un stat membru potrivit căreia, în cazul nerespectării de către consumator a unei obligații asumate în temeiul unui document întocmit de un notar cu respectarea cerințelor de formă, partea care a încheiat contractul cu consumatorul solicită plata unei sume, pe care ea însăși o stabilește, prin aplicarea unei așa-numite formule executorii, fără a fi necesară inițierea unei proceduri contradictorii în fața unei instanțe prin care să se poată examina caracterul abuziv al clauzelor contractului pe care se aplică formula executorie?

2) Consumatorul poate solicita în cadrul procedurii menționate anularea formulei executorii deja aplicate, întemeindu-se pe faptul că nu s-a efectuat o analiză a caracterului abuziv al clauzelor contractului pe care s-a aplicat aceasta, chiar dacă, potrivit hotărârii pronunțate în cauza C-472/11 [Banif Plus Bank, EU:C:2013:88], în cadrul unei proceduri judiciare, instanța trebuie să informeze consumatorul cu privire la clauzele abuzive pe care le-a identificat?"

23. Guvernul maghiar și Comisia Europeană au depus observații scrise. Erste Bank, guvernele maghiar și german, precum și Comisia au prezentat de asemenea observații orale în cadrul ședinței publice care a avut loc la 5 februarie 2015. Guvernul german a precizat că a dorit să intervină în ședință în măsura în care în dreptul german există o procedură analoagă cu cea din dreptul maghiar.

IV – **Cu privire la întrebările preliminare**

A – *Observațiile prezentate Curții*

24. Atât guvernul maghiar, cât și guvernul german consideră că Directiva 93/13 nu se opune unei proceduri de aplicare a formulei executorii care prezintă caracteristicile celei în discuție în litigiul principal. În schimb, Comisia are o opinie total diferită.

25. Guvernul maghiar, după o evocare a jurisprudenței relevante a Curții și o prezentare a principalelor caracteristici ale procedurii simplificate de executare silită notarială în discuție în litigiul principal, arată în esență că respectiva procedură nu exclude orice control al clauzelor abuzive, efectuat fie de către notarii înșiși, fie de instanțele naționale.

26. Astfel, mai întâi, Legea privind notarii ar impune acestora din urmă să verifice, la redactarea actului autentic, conformitatea cu legea și caracterul abuziv al diferitelor clauze ale operațiunii juridice subiacente.

27. Pe de altă parte, deși procedura de anulare a formulei executorii, a cărei finalitate este doar de a permite controlul legalității procedurii de aplicare a formulei executorii, exclude orice control al validității clauzelor contractului, consumatorul ar avea totuși posibilitatea, pe de o parte, de a iniția o procedură jurisdicțională prin care să vizeze constatarea nevalidității contractului, indiferent dacă s-a solicitat sau nu s-a solicitat executarea silită, și, pe de altă parte, de a invoca nevaliditatea contractului în cadrul unei proceduri de limitare sau de încetare a executării silite (articolul 369 din Codul de procedură civilă).

28. În cadrul acestor proceduri, instanțele naționale ar putea și ar trebui să procedeze la controlul caracterului abuziv al clauzelor contractului sau al condițiilor generale contractuale și, cu respectarea articolului 163 din Codul de procedură civilă și în conformitate cu jurisprudența Kúria (Curtea Supremă a Ungariei) [11], să invoce din oficiu cazurile de nulitate vădită care pot fi stabilite pe baza elementelor de probă disponibile.

29. Regimul maghiar ar respecta astfel un just echilibru între, pe de o parte, garantarea urmăririi eficace a obiectivelor Directivei 93/13 și, pe de altă parte, prezervarea obiectivelor și a particularității procedurii notariale, fără a face imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea de către particulari a drepturilor lor.

11 — Guvernul maghiar se referă în această privință la Avizul nr. 2/2010 din 28 iulie 2010 și la Avizul nr. 2/2012 din decembrie 2012.

30. Guvernul german, care precizează că titlul executoriu notarial există în dreptul german, a susținut, în cadrul ședinței, că articolul 7 din Directiva 93/13 impunea existența unor mijloace adecvate pentru neutralizarea clauzelor abuzive ale contractelor, ceea ce nu ar implica în mod necesar un control din oficiu. Dat fiind că procedurile naționale de executare silită țin de autonomia procedurală națională, sub rezerva respectării principiilor echivalenței și efectivității, ar reveni instanței de trimitere obligația de a examina dacă dispozițiile naționale în discuție, analizate în contextul lor și ținând seama de ansamblul căilor de atac existente, sunt de natură să facă imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea de către consumatori a drepturilor conferite de Directiva 93/13.

31. În acest cadru, ar trebui să se țină seama de misiunea generală a notarului, astfel cum este definită de legea națională, precum și de obligațiile de control care îi revin, de modalitățile concrete în care formula executorie este aplicată pe actul autentic și de modalitățile de exercitare a controlului jurisdicțional al executării silite.

32. Guvernul german precizează, în această privință, că Curtea a decis că, deși Directiva 93/13 impune în litigiile dintre un profesionist și un consumator o intervenție pozitivă, exterioară părților din contract, a instanței naționale sesizate cu astfel de litigii, respectarea principiului efectivității nu poate merge până la a suplini integral pasivitatea totală a consumatorului vizat [12].

33. În schimb, Comisia, care propune un răspuns la fiecare dintre întrebări, consideră că Directiva 93/13, astfel cum a fost interpretată de Curte, se opune legislației maghiare.

34. Ca răspuns la prima întrebare și referindu-se în principal la Hotărârea Banco Español de Crédito [13], aceasta arată că articolele 6 și 7 din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că se opun legislației unui stat membru care prevede că notarul poate emite un act susceptibil de executare silită în temeiul unui contract de împrumut consemnat într-un act autentic, fără a fi examinat caracterul abuziv al diferitelor clauze contractuale.

35. Notarul ar trebui mai întâi să poată, în stadiul aplicării formulei executorii pe actul autentic care încorporează contractul, să examineze, dacă este nevoie din oficiu, caracterul abuziv al clauzelor contractului, atât timp cât dispune de toate elementele de drept și de fapt necesare în acest scop, situație care se regăsește în mod normal, și să informeze părțile cu privire la aceasta.

36. Comisia observă în această privință că, în condițiile în care un act notarial învestit cu formulă executorie produce, conform articolului 31/E alineatul (2) din Legea privind executarea silită judiciară, același efect ca o decizie a unei instanțe locale, notarul poate, în cursul procedurii de executare silită, să verifice exclusiv respectarea cerințelor prevăzute la articolul 23/C alineatul (1) din Legea privind executarea silită judiciară. Prin urmare, consumatorul poate invoca protecția dispozițiilor legislative privind clauzele contractuale numai dacă inițiază o procedură de încetare sau de limitare a executării silite, în temeiul articolului 369 din Codul de procedură civilă, instanța sesizată putând suspenda în acest caz executarea silită.

37. De asemenea, Comisia a precizat în ședință că această obligație a consumatorului de a sesiza o instanță pentru contestarea unei clauze abuzive nu este conformă cu principiul efectivității. Pe de altă parte, aceasta a adăugat că, în cazul în care notarul ar fi informat de o instanță națională cu privire la introducerea de către un consumator a unei acțiuni, ar trebui să poată suspenda procedura de aplicare a formulei executorii.

12 — Hotărârea Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 56).

13 — C-618/10, EU:C:2012:349.

38. De asemenea, notarul ar trebui să poată, în stadiul întocmirii actului autentic care încorporează contractul, să examineze din oficiu, având în vedere obligațiile de consiliere care îi revin în temeiul Legii privind notarii, caracterul abuziv al clauzelor contractului și să contribuie astfel la realizarea obiectivului prevăzut la articolul 7 din Directiva 93/13.

39. Ca răspuns la a doua întrebare și făcând trimitere în această privință la Hotărârea Banif Plus Bank[14], Comisia arată că, dacă notarul trebuie să aprecieze din oficiu, în stadiul executării silite, caracterul abuziv al clauzelor contractului care stă la baza actului notarial, consumatorul trebuie *a fortiori* să poată lua inițiativa de a contesta actul notarial susceptibil de executare silită și de a solicita anularea formulei executorii pentru motivul că notarul nu a examinat caracterul abuziv al clauzelor contractului.

B – *Analiza noastră*

40. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește să se stabilească în esență dacă articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale, precum cea în discuție în litigiul principal, care permite unui notar care a întocmit, cu respectarea unor cerințe de formă, un act autentic privitor la un contract încheiat între un profesionist și un consumator să aplice pe actul respectiv formula executorie și să inițieze astfel, în afara oricărei proceduri contencioase în fața unei instanțe și fără să intervină niciun control prealabil al caracterului abuziv al clauzelor contractului, executarea silită a contractului împotriva consumatorului care nu și-a îndeplinit obligațiile.

41. Prin intermediul celei de a doua întrebări, aceasta urmărește totodată să se stabilească dacă, ținând seama de Hotărârea Banif Plus Bank[15], Directiva 93/13 trebuie interpretată în sensul că se opune unei legislații naționale, precum cea în discuție în litigiul principal, care nu ar permite unui consumator să solicite anularea formulei executorii aplicate pe un act autentic privitor la un contract încheiat cu un profesionist, invocând lipsa aprecierii prealabile a caracterului abuziv al clauzelor contractuale.

42. Pentru a încadra adecvat sensul acestor două întrebări, trebuie, pentru început, să se descrie cu precizie dubla intervenție a notarului în cadrul procedurii de aplicare a formulei executorii în discuție în litigiul principal, indiferent dacă are loc în stadiul aplicării formulei propriu-zise, la cererea creditorului, sau în stadiul eventualei sale anulări, la cererea debitorului, cu un control strict formal în cele două situații.

1. Dubla intervenție a notarului în cadrul procedurii de aplicare a formulei executorii

43. Legea maghiară stabilește foarte concret un mecanism simplificat sau atenuat de executare silită a obligațiilor contractuale, care se întemeiază pe o dublă intervenție a notarilor, creând totodată o prioritate în exercitarea de către părțile la contract a prerogativelor lor respective. Aceasta permite astfel unei bănci care, precum în speță în litigiul principal, a încheiat un contract de împrumut ipotecar cu un particular și recurge la un notar pentru ca acesta din urmă să întocmească un act autentic privind recunoașterea datoriei de către debitor să solicite acestui notar[16], în cazul neexecutării contractului de către debitor, să procedeze la aplicarea formulei executorii pe actul autentic. Cu alte cuvinte, legea menționată permite băncii să solicite notarului, pe baza elementelor pe care i le furnizează, să declanșeze, cu condiția respectării anumitor cerințe de formă, executarea silită a contractului, fără să fie nevoie de sesizarea unei instanțe în acest scop. Numai într-o a doua etapă debitorul poate sesiza notarul respectiv pentru a obține anularea formulei executorii astfel aplicate.

14 — C-472/11, EU:C:2013:88.

15 — C-472/11, EU:C:2013:88.

16 — S-a precizat la ședință că dreptul maghiar permite, atunci când circumstanțele impun acest lucru, ca doi notari diferiți să intervină, primul dintre aceștia pentru a întocmi actul autentic, iar al doilea pentru a aplica formula executorie.

44. Obligațiile care revin notarului în stadiul aplicării formulei executorii pe actul autentic pe care l-a întocmit sunt enumerate la articolul 23/C din Legea privind executarea silită judiciară, care reia esența articolului 112 din Legea privind notarii. Dispozițiile menționate arată că un notar poate aplica respectiva formulă executorie, atât timp cât sunt reunite cele patru condiții definite de acestea: actul amintit trebuie să indice angajamentul privind prestația și contraprestația, numele creditorului și al debitorului, obiectul obligației, cuantumul și cauza sa și, în sfârșit, modul și termenul de îndeplinire a acesteia.

45. Astfel cum a confirmat guvernul maghiar, controlul astfel exercitat de către notar, doar pe baza înscrisurilor prezentate de partea care solicită aplicarea formulei executorii, este pur formal. Notarului nu îi revine în special sarcina de a aprecia din oficiu caracterul abuziv al clauzelor contractului care trebuie executat în temeiul actului autentic, nici chiar dacă ar dispune de toate elementele de drept și de fapt necesare în acest scop.

46. Legislația maghiară prevede că notarul poate, ulterior, să anuleze [17] formula executorie aplicată pe un act autentic, la cererea debitorului, această anulare fiind de drept atunci când aplicarea s-a efectuat cu încălcarea legii. Notarul care dispune executarea silită poate dispune de asemenea, în orice moment, revocarea copiei executorii sau anularea formulei executorii la cererea oricărei părți, pe baza unui act al executorului judecătoresc sau din oficiu.

47. Guvernul maghiar a indicat, în această privință, că procedura menționată are drept unică finalitate să permită controlul legalității procedurii de aplicare a formulei executorii, cu alte cuvinte al respectării cerințelor de formă evocate la punctul 13 din prezentele concluzii. Astfel, la fel cum nu este posibil ca notarul să controleze diferitele clauze ale contractului în momentul aplicării formulei executorii, nu este posibil nici ca acesta să exercite un astfel de control în cadrul procedurii de anulare a formulei executorii respective.

48. Este clar, în lumina prezentării de mai sus, că cele două întrebări preliminare ale instanței de trimitere ridică una și aceeași problemă, care ține în esență de atribuirea către notar a unor competențe în materia declarării caracterului executoriu al unei obligații contractuale, în speță o obligație ipotecară, și că acestea trebuie, în consecință, să fie examinate împreună.

49. Pentru a fi în măsură să propunem un răspuns util la aceste două întrebări, trebuie să începem prin a aminti, în afară de Hotărârea Banif Plus Bank, evocată în mod expres de instanța de trimitere în cea de a doua întrebare [18], principalele propuneri din jurisprudența relevantă a Curții privind Directiva 93/13, în special articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din aceasta.

2. Definirea de către Curte a principalelor cerințe care decurg din Directiva 93/13

50. Conform articolului 38 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), politicile Uniunii asigură un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, dispoziție care își produce efectele în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei 93/13 [19]. Curtea a avut de asemenea ocazia să precizeze că, atunci când aplică dreptul Uniunii, instanța națională trebuie să

17 — Articolele 211 și 224/A din Legea privind executarea silită judiciară.

18 — C-472/11, EU:C:2013:88, punctul 17.

19 — A se vedea în special Hotărârile Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, punctul 52), precum și Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 47).

respecte exigențele unei protecții jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, astfel cum este aceasta garantată la articolul 47 din cartă [20], protecție care trebuie să existe atât pe planul desemnării instanțelor competente să judece acțiuni întemeiate pe dreptul Uniunii, cât și în ceea ce privește definirea modalităților procedurale referitoare la astfel de acțiuni [21].

51. Potrivit unei jurisprudențe iterative a Curții, sistemul de protecție pus în aplicare prin Directiva 93/13 se bazează pe ideea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un profesionist în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl determină să adere la condițiile redactate în prealabil de profesionist, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora [22].

52. Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede, în consecință, că clauzele abuzive nu creează obligații pentru consumatori.

53. Curtea a statuat în mod repetat că această dispoziție este imperativă și urmărește să substituie echilibrul formal pe care îl instituie contractul între drepturile și obligațiile cocontractanților printr-un echilibru real, de natură să restabilească egalitatea dintre aceștia [23].

54. Curtea a dedus printre altele de aici, în numeroase rânduri, că instanța națională este obligată să analizeze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale care se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 și, prin aceasta, să suplinească dezechilibrul existent între consumator și profesionist, de îndată ce dispune de elementele de drept și de fapt necesare în acest scop [24], în măsura în care există un risc destul de important ca, în special din cauza ignoranței, consumatorul să nu se prevaleze de caracterul abuziv al clauzei care se invocă împotriva sa [25].

55. Curtea a statuat în special că instanța națională trebuie să dispună din oficiu măsuri de cercetare judecătorească pentru a stabili dacă o clauză intră în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 și, în caz afirmativ, să aprecieze din oficiu eventualul caracter abuziv al unei astfel de clauze [26]. Aceasta a precizat de asemenea că instanța națională care constată caracterul abuziv al unei clauze contractuale este obligată în plus, pe de o parte, fără a aștepta ca consumatorul să prezinte o cerere în acest sens, să stabilească toate consecințele care decurg, potrivit dreptului național, din această constatare, întotdeauna sub rezerva respectării principiului contradictorialității [27], pentru a se asigura că această clauză nu creează obligații pentru consumator, și, pe de altă parte, să aprecieze, în principiu pe baza unor criterii obiective, dacă respectivul contract poate continua să existe fără acea clauză [28].

20 — A se vedea Hotărârile Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, punctul 29), Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 35), precum și Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 47).

21 — A se vedea Hotărârile Alassini și alții (C-317/08-C-320/08, EU:C:2010:146, punctul 49), precum și Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 35).

22 — A se vedea în special Hotărârile Océano Grupo Editorial și Salvat Editores (C-240/98-C-244/98, EU:C:2000:346, punctul 25), Mostaza Claro (C-168/05, EU:C:2006:675, punctul 25), Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, punctul 44), Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, punctul 32), Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 22), precum și Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 48).

23 — A se vedea în special Hotărârile Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, punctul 40), precum și Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 23).

24 — A se vedea în special Hotărârile Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, punctul 46), Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, punctul 34) și Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 24), precum și Ordonanța Banco Popular Español și Banco de Valencia (C-537/12 și C-116/13, EU:C:2013:759, punctul 41).

25 — A se vedea Hotărârea Océano Grupo Editorial și Salvat Editores (C-240/98-C-244/98, EU:C:2000:346, punctul 26).

26 — A se vedea Hotărârea VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659, punctele 49-56), în privința unei clauze de atribuire a competenței jurisdicționale teritoriale exclusive care figurează în contractul care face obiectul litigiului; a se vedea de asemenea Hotărârile Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, punctul 44), precum și Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, punctul 24).

27 — A se vedea Hotărârea Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, punctele 17-36).

28 — A se vedea Hotărârea Jőrös (C-397/11, EU:C:2013:340, punctul 48).

56. Trebuie să se precizeze în acest context că, în cauza Banif Plus Bank [29], citată în mod expres de instanța de trimitere în cea de a doua întrebare, se solicita Curții să stabilească în special dacă articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 trebuiau interpretate în sensul că se opun sau, dimpotrivă, permit ca instanța națională care a constatat din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale să informeze părțile că a constatat existența unei cauze de nulitate și să le invite să prezinte o declarație în această privință.

57. Curtea a statuat în speță că articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 trebuiau interpretate în sensul că instanța națională care a constatat din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale nu are obligația, pentru a putea stabili consecințele acestei constatări, să aștepte ca consumatorul, informat cu privire la drepturile sale, să prezinte o declarație prin care să solicite anularea clauzei menționate. Cu toate acestea, Curtea a adăugat că principiul contradictorialității impunea, ca regulă generală, instanței naționale care a constatat din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale să informeze părțile în litigiu cu privire la acest aspect și să le dea posibilitatea să îl dezbată în contradictoriu, potrivit modalităților prevăzute în această privință de normele naționale de procedură [30].

58. În sfârșit, Curtea a precizat că Directiva 93/13 trebuia interpretată în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru care, în condițiile în care nu prevede, în cadrul unei proceduri de executare ipotecară, motive de contestație întemeiate pe caracterul abuziv al unei clauze contractuale care constituie temeiul titlului executoriu, nu permite instanței sesizate cu procedura de fond, competentă să aprecieze caracterul abuziv al unei asemenea clauze, să adopte măsuri provizorii, printre care în special suspendarea procedurii de executare menționate, atunci când adoptarea acestor măsuri este necesară pentru garantarea deplinei eficacități a deciziei sale finale [31].

59. Aceeași directivă se opune de asemenea unei reglementări naționale care nu permite instanței de executare, în cadrul unei proceduri de executare ipotecară, să adopte măsuri provizorii, printre care în special suspendarea executării, atunci când acordarea acestor măsuri este necesară pentru garantarea deplinei eficacități a deciziei finale a instanței sesizate cu procedura pe fond corespunzătoare, competentă să verifice caracterul abuziv al acestei clauze [32].

60. Pe de altă parte, reiese dintr-o jurisprudență la fel de constantă a Curții că, în lipsa unei armonizări în dreptul Uniunii a mecanismelor naționale de executare silită, revine ordinii juridice interne din fiecare stat membru sarcina să prevadă astfel de norme în temeiul principiului autonomiei procedurale, cu condiția însă ca acestea să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor situații similare supuse dreptului intern (principiul echivalenței) și să nu facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de dreptul Uniunii (principiul efectivității) [33]. Curtea a precizat de asemenea că procedurile naționale de executare sunt supuse cerințelor determinate de jurisprudența sa, care impun instanței naționale să aprecieze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale care se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 [34].

29 — C-472/11, EU:C:2013:88, punctul 17.

30 — A se vedea punctele 17-36.

31 — A se vedea Hotărârile Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, punctele 49-64) și Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, punctul 36).

32 — A se vedea Ordonanța Banco Popular Español și Banco de Valencia (C-537/12 și C-116/13, EU:C:2013:759, punctul 60) și Hotărârea Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 28).

33 — A se vedea Hotărârile Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, punctul 50), Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, punctul 46), Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, punctul 37), Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 31) și Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 50), precum și Ordonanța Banco Popular Español și Banco de Valencia (C-537/12 și C-116/13, EU:C:2013:759, punctul 45)

34 — A se vedea Hotărârile Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, punctul 51) și Sánchez Morcillo și Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 24).

61. Curtea a statuat în acest context că, pentru a aprecia dacă o prevedere procedurală internă face imposibilă sau excesiv de dificilă aplicarea dreptului Uniunii, aceasta trebuie analizată ținând seama de locul pe care respectiva prevedere îl ocupă în cadrul procedurii în ansamblul său, de modul în care se derulează și de particularitățile acesteia în fața diverselor instanțe naționale [35], precizându-se însă că specificitatea procedurilor jurisdicționale care se desfășoară în cadrul dreptului național între profesioniști și consumatori nu poate constitui un element de natură să afecteze protecția juridică de care trebuie să beneficieze aceștia din urmă în temeiul dispozițiilor Directivei 93/13 [36].

62. În lumina acestor principii va trebui să se examineze, în contextul legislativ în care se înscrie, procedura de aplicare a formulei executorii în discuție în litigiul principal.

3. Răspunsurile la întrebările preliminare

63. Astfel prezentat cadrul juridic din prezenta cauză, trebuie să se sublinieze că problema care stă la baza celor două întrebări preliminare ale instanței de trimitere este determinată de faptul că legislația maghiară prevede că declararea caracterului executoriu al unei obligații conținute într-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, precum datoria ipotecară în discuție în litigiul principal, poate fi solicitată unui notar, fără să se fi examinat în prealabil, dacă este nevoie din oficiu și cu respectarea contradictorialității, caracterul eventual abuziv al unor clauze contractuale, independent de căile de atac care permit, pe de altă parte, contestarea contractului sau a executării silite a acestuia. Același regim guvernează eventuala cerere succesivă de anulare a formulei executorii.

64. Argumentul central atât al debitorului, cât și al Comisiei este că această posibilitate de a declanșa executarea silită a unui contract este de natură să aducă atingere jurisprudenței Curții privind Directiva 93/13 amintită mai sus, din care face parte Hotărârea Banif Plus Bank [37]. Astfel, din moment ce, după cum s-a susținut, aplicarea de către un notar a formulei executorii pe un act autentic care conține un contract produce efecte analoage cu cele ale unei decizii judecătorești, decurge de aici în mod necesar că această jurisprudență trebuie să se poată aplica integral intervenției notarului. Prin urmare, notarul ar fi supus printre altele obligației de a invoca din oficiu caracterul eventual abuziv al clauzelor contractuale și de a invita părțile să dezbată în contradictoriu acest aspect.

65. Această interpretare a jurisprudenței Curții omite însă un element fundamental, și anume că aceasta din urmă privește în mod specific rolul instanței naționale chemate să își exercite funcțiile, înscriindu-se astfel în mod strict în exercitarea funcției jurisdicționale. Această jurisprudență pornește astfel de la premisa că o instanță este cea care este sesizată și cea care poate, înainte de a declara executorie o obligație contractuală, să examineze, dacă este nevoie din oficiu, de îndată ce dispune de elemente de drept și de fapt necesare în acest scop, prezența eventuală a unor clauze abuzive, să declanșeze o dezbatere în contradictoriu între părți în această privință și să stabilească consecințele care se impun după caz, declarând nule clauzele abuzive sau opunându-se executării silite, „în conformitate cu legislația internă” [38].

66. În circumstanțe în care o legislație națională îi atribuie notarului competența de a proceda la aplicarea formulei executorii pe un act autentic care conține un contract și în mod succesiv de a o anula la expirarea termenului, posibilitatea de a extinde la acesta facultatea de a exercita competențe care intră în mod direct în sfera funcției jurisdicționale întâmpină dificultăți practic insurmontabile, care țin de principiul monopolului funcției jurisdicționale amintite.

35 — A se vedea Hotărârile Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (C-413/12, EU:C:2013:800, punctul 34) și Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 52).

36 — A se vedea Hotărârile Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, punctul 55), Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, punctul 62), precum și Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 53).

37 — C-472/11, EU:C:2013:88.

38 — A se vedea în special Hotărârile Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, punctul 58), precum și Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, punctele 25 și 27).

67. Astfel, Directiva 93/13, astfel cum a fost interpretată de Curte, nu poate avea drept consecință să se impună statelor membre o modificare a funcției notariale de o asemenea amploare încât să îl determine pe acesta să inițieze un incident în contradictoriu între părțile la un contract, la capătul căruia i-ar reveni sarcina de a decide cu privire la caracterul abuziv al unei clauze contractuale și cu privire la eventuala sa nulitate.

68. Din această perspectivă, considerăm că, sub rezerva unei serii de precizări, nu se poate răspunde decât negativ la cele două întrebări preliminare adresate de instanța de trimitere, astfel cum au fost reformulate la punctele 40 și 41 din prezentele concluzii.

69. Mai întâi, Directiva 93/13 trebuie interpretată în sensul că nu se opune, în principiu, legislației unui stat membru care, astfel cum nu se contestă, permite unui notar să aplice formula executorie pe un act autentic care conține un contract, fără să intervină în prealabil niciun control, dacă este nevoie din oficiu, al caracterului eventual abuziv al clauzelor contractuale.

70. Desigur, astfel cum a arătat Comisia în cadrul ședinței, procedura de executare simplificată în discuție în litigiul principal permite, dacă este cazul, unui profesionist să obțină de la un notar, într-o primă etapă, o declarație cu privire la caracterul executoriu al unei obligații contractuale, fără să intervină în mod necesar și prealabil o procedură judiciară contradictorie. Consumatorul dornic să se opună acesteia are astfel obligația fie de a introduce o acțiune în contestarea validității contractului, fie de a introduce o acțiune de încetare sau de limitare a executării silite conform articolului 369 din Codul de procedură civilă.

71. Cu toate acestea, simpla împrejurare că legislația națională nu a încorporat o obligație în sarcina notarului de a invoca din oficiu, în stadiul aplicării formulei executorii pe actul autentic privitor la un contract încheiat între un profesionist și un consumator, caracterul abuziv al clauzelor contractului respectiv și, totodată cu respectarea principiului contradictorialității, de a deduce de aici consecințele nu poate conduce ca atare la concluzia că legea maghiară nu este compatibilă cu Directiva 93/13, și aceasta cu condiția ca, pe de altă parte, să fie garantată o protecție jurisdicțională efectivă consumatorului respectiv.

72. Astfel și pe de o parte, Directiva 93/13 nu oferă un temei suficient pentru a restrânge competența de principiu a statelor membre de a atribui notarilor puterea de a aplica formula executorie pe un act autentic privitor la un contract. Pe de altă parte, nu este posibil să se extindă la notar mandatul încredințat instanței prin Directiva 93/13, astfel cum a fost interpretată de către Curte.

73. De altfel, astfel cum am arătat deja, toată jurisprudența relevantă a Curții privind răspunderea specială a instanțelor naționale în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei 93/13 și în special necesitatea de a le permite să aprecieze din oficiu caracterul abuziv al clauzelor contractuale se întemeiază pe principiul că acestea din urmă sunt sesizate în prealabil de către una dintre părțile la contractul respectiv.

74. Or, astfel cum a arătat în esență guvernul german, nici Directiva 93/13, nici jurisprudența relevantă a Curții nu pot fi interpretate în sensul că ar fi imperativ ca statele membre să prevadă o obligație legală a notarilor de a se substitui instanțelor naționale pentru a controla, cu respectarea principiului contradictorialității, caracterul abuziv al clauzelor contractelor conținute în actele autentice pe care le întocmesc și nici, în sens mai larg, să își modifice normele de procedură civilă astfel încât notarii să dispună de puterea de a remedia pasivitatea totală a consumatorilor care nu și-ar fi valorificat dreptul de la o cale de atac.

75. În continuare, într-o coerență necesară cu cele de mai sus și în ceea ce privește a doua întrebare, Directiva 93/13 trebuie interpretată și în sensul că nu se opune unei legislații naționale care nu ar permite unui consumator să solicite anularea formulei executorii aplicate pe un act autentic privitor la un contract încheiat cu un profesionist, invocând lipsa aprecierii prealabile a caracterului abuziv al clauzelor contractuale.

76. Astfel, a impune notarului, doar în temeiul Directivei 93/13, obligația de a se pronunța, la capătul unei proceduri contradictorii, în stadiul aplicării formulei executorii pe un act autentic referitor la un contract cu privire la prezența unor clauze abuzive este la fel de dificil ca a-i impune această obligație în cadrul unei proceduri de anulare a formulei amintite. Prin urmare, este suficient să se facă trimitere, în această privință, la considerațiile prezentate la punctele 69-74 din prezentele concluzii.

77. Odată expuse aceste considerații, un răspuns adecvat la întrebările instanței de trimitere, care să fie util acesteia și să rămână coerent cu spiritul Directivei 93/13, astfel cum a fost interpretată de Curte, nu se poate limita doar la această declarație de compatibilitate de principiu a legislației în discuție în litigiul principal. Dimpotrivă, este imperativ să se formuleze o serie de „*caveats*”, desprinse în mare parte din jurisprudența Curții. Astfel, trebuie să se insiste, prin precizarea lor, cu privire la obligațiile care revin atât notarilor, cât și instanțelor naționale, în raport cu obiectivul specific de protecție a consumatorilor urmărit de Directiva 93/13 și, în sens mai larg, cu cerințele care decurg din dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă în sensul articolului 47 din cartă.

78. În ceea ce privește notarii, mai întâi, reiese din explicațiile instanței de trimitere și din observațiile scrise și orale prezentate Curții că Legea privind notarii, care consacră importanța rolului acestora în prevenirea litigiilor și diminuarea sarcinii de lucru a instanțelor, definește în termeni foarte generali, la articolul 1, obligațiile lor. Acestora le revine în special atribuția de a oferi, prin recomandările lor, în cadrul procedurilor care țin de atribuțiile lor, asistență părților, asigurând egalitatea de tratament a acestora, în exercitarea drepturilor și în executarea obligațiilor lor.

79. Articolul 3 alineatul (1) din Legea privind notarii precizează în plus că „notarul este obligat să refuze să își dea concursul atunci când acest lucru este incompatibil cu obligațiile sale, în special atunci când concursul său este solicitat în vederea unei operațiuni juridice care este contrară legii sau prin care se urmărește eludarea acesteia din urmă ori a cărei finalitate este interzisă sau abuzivă”. Articolul 3 alineatul (2) din Legea privind notarii adaugă faptul că, „[a]tunci când, în cursul procedurii, notarul evidențiază un element care ridică îndoieli, fără să fie necesar să refuze să își dea concursul, acesta este obligat să atragă atenția părților asupra elementului respectiv și să menționeze în scris acest aspect. În cazul în care partea ridică o obiecție împotriva elementului menționat, notarul refuză să își dea concursul.”

80. În stadiul întocmirii actelor autentice privind un contract, notarii au astfel, în raport cu obligațiile care revin statelor membre potrivit articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13, care le impune să prevadă mijloace adecvate și eficace pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către profesioniști, o răspundere specială de informare și de consiliere a consumatorului.

81. În circumstanțe precum cea din speță în litigiul principal, notarul trebuie să se asigure în mod riguros, în momentul întocmirii unui act autentic privitor la un contract încheiat între un profesionist și un consumator, nu numai că îl informează pe consumator cu privire la eventuala existență a unor clauze contractuale abuzive pe care le-ar fi identificat, dar și că îl informează cu privire la puterea pe care i-o atribuie legea de a aplica la scadență formula executorie pe actul autentic, respectiv și eventual de a decide cu privire la anularea acesteia, doar pe baza unui control formal, precum și cu privire la consecințele care decurg din această aplicare, în special pe plan procedural.

82. În speță, reiese din considerațiile de mai sus că notarul, în temeiul legii maghiare, este abilitat să aibă, în stadiul întocmirii unui act autentic privitor la un contract încheiat de un profesionist cu un consumator, un rol de prevenire a caracterului abuziv al clauzelor acestui contract și că poate cel puțin și mai ales în cazul unor îndoieli cu privire la caracterul abuziv al unei clauze să informeze părțile cu privire la aceasta, în mod special consumatorul, care își poate valorifica astfel, dacă este cazul, dreptul la o cale de atac prin sesizarea instanței naționale competente.

83. Prin urmare, dispozițiile generale din Legea privind notarii sunt, în principiu, de natură să contribuie la respectarea cerințelor prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13, care impun statelor membre să prevadă mijloace adecvate și eficace pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către profesioniști. Revine însă instanței de trimitere, singura competentă să interpreteze dreptul național, sarcina de a aprecia circumstanțele speței din litigiul principal și de a stabili, dacă este cazul, consecințele care decurg din aceasta.

84. În ceea ce privește instanțele, trebuie amintit în continuare că revine statelor membre obligația de a garanta consumatorilor o protecție jurisdicțională efectivă, oferindu-le posibilitatea de a introduce o acțiune împotriva contractului însuși și/sau a executării silite a acestuia, care să nu fie supusă unor condiții, în special unor termene, care să facă excesiv de dificilă sau imposibilă în practică exercitarea drepturilor garantate de Directiva 93/13[39], în cadrul căreia instanța va trebui să poată examina, dacă este nevoie din oficiu, atât timp cât va dispune de toate elementele de drept și de fapt necesare în acest scop, caracterul abuziv al clauzelor contractului și, cu respectarea principiului contradictorialității, să stabilească consecințele care decurg din aceasta în condițiile stabilite în dreptul național, conform jurisprudenței Curții.

85. În cazul de față, din explicațiile furnizate atât de instanța de trimitere, cât și de guvernul maghiar reiese că dreptul maghiar prevede că consumatorul poate, pe de o parte, să introducă o acțiune în contestarea validității contractului și, pe de altă parte, să inițieze o procedură de încetare sau de limitare a executării silite, în temeiul articolului 369 din Codul de procedură civilă. În cadrul acestei din urmă proceduri, consumatorul poate solicita în plus, astfel cum a arătat Comisia, suspendarea executării silite a contractului inițiate prin aplicarea formulei executorii de către notar.

86. Consumatorul ar putea astfel, mai întâi, să sesizeze în orice moment, atât înainte, cât și după aplicarea formulei executorii, instanțele naționale cu o acțiune în contestarea validității contractului pe baza căruia a fost întocmit actul autentic învestit cu formulă executorie.

87. Acesta ar putea, în continuare, odată aplicată formula executorie și fără a aduce atingere posibilității, deja evocată, de a solicita anularea acesteia, să inițieze o procedură de încetare sau de limitare a executării silite, în temeiul articolului 369 din Codul de procedură civilă, în cadrul căreia ar avea posibilitatea de a invoca nevaliditatea contractului și de a solicita suspendarea executării, potrivit articolului 370 din Codul de procedură civilă.

88. În cadrul acestor proceduri, ansamblul jurisprudenței relevante a Curții amintite la punctele 51-62 din prezentele concluzii trebuie să se poată aplica deplin. Respectarea cerințelor formulate prin această jurisprudență se impune în mod special în cadrul unei proceduri precum cea prevăzută la articolele 369 și 370 din Codul de procedură civilă, în măsura în care prima dintre aceste dispoziții enumeră în mod limitativ motivele pentru care este posibil să se solicite încetarea sau limitarea executării silite inițiate prin aplicarea de către un notar a formulei executorii pe un act autentic privitor la un contract, motive printre care nu figurează caracterul eventual abuziv al clauzelor contractuale.

39 — Cu privire la problema termenelor de decădere, a se vedea Concluziile avocatului general Szpunar prezentate în cauza BBVA (C-8/14, EU:C:2015:321).

89. În consecință, în lumina tuturor considerațiilor de mai sus, propunem Curții să răspundă la cele două întrebări preliminare ale instanței de trimitere declarând că articolele 6 și 7 din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că nu se opun, în principiu, unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite unui notar care a întocmit, cu respectarea unor cerințe de formă, un act autentic privitor la un contract încheiat între un profesionist și un consumator să inițieze executarea silită a contractului împotriva consumatorului care nu și-a îndeplinit obligațiile, fie procedând la aplicarea formulei executorii pe actul respectiv, fie refuzând să procedeze la anularea acestei formule executorii, fără să fi intervenit, nici într-un stadiu, nici în celălalt, un control al caracterului abuziv al clauzelor contractului.

90. Revine însă notarului, în momentul în care întocmește un astfel de act autentic, obligația de a informa consumatorul respectiv cu privire la existența eventuală a unor clauze contractuale abuzive pe care le-ar fi identificat, precum și cu privire la puterea pe care i-o atribuie legea de a iniția executarea silită a contractului, doar pe baza unui control formal, și cu privire la consecințele care decurg din aceasta, în special pe plan procedural.

91. În schimb, aceeași directivă se opune unei legislații naționale care ar împiedica o instanță națională, indiferent de natura procedurii în cadrul căreia ar fi sesizată, să examineze din oficiu, cu respectarea principiului contradictorialității, caracterul abuziv al clauzelor contractuale, atât timp cât dispune de toate elementele de drept și de fapt necesare în acest scop, și să stabilească consecințele care decurg din aceasta.

V – **Concluzie**

92. Având în vedere toate considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la cele două întrebări preliminare adresate de Fővárosi Törvényszék după cum urmează:

„Articolele 6 și 7 din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că nu se opun, în principiu, unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite unui notar care a întocmit, cu respectarea unor cerințe de formă, un act autentic privitor la un contract încheiat între un profesionist și un consumator să inițieze executarea silită a contractului împotriva consumatorului care nu și-a îndeplinit obligațiile, fie procedând la aplicarea formulei executorii pe actul respectiv, fie refuzând să procedeze la anularea acestei formule executorii, fără să fi intervenit, nici într-un stadiu, nici în celălalt, un control al caracterului abuziv al clauzelor contractului.

Revine însă notarului, în momentul în care întocmește un astfel de act autentic, obligația de a informa consumatorul respectiv cu privire la existența eventuală a unor clauze contractuale abuzive pe care le-ar fi identificat, precum și cu privire la puterea pe care i-o atribuie legea de a iniția executarea silită a contractului, doar pe baza unui control formal, și cu privire la consecințele care decurg din aceasta, în special pe plan procedural.

În schimb, aceeași directivă se opune unei legislații naționale care ar împiedica o instanță națională, indiferent de natura procedurii în cadrul căreia ar fi sesizată, să examineze din oficiu, cu respectarea principiului contradictorialității, caracterul abuziv al clauzelor contractuale, atât timp cât dispune de toate elementele de drept și de fapt necesare în acest scop, și să deducă consecințele din aceasta.”